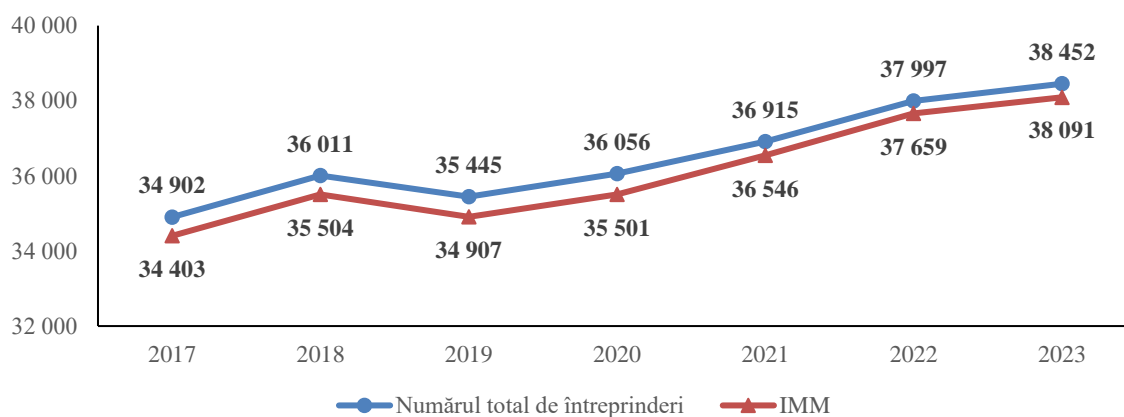

Activitatea agenților economici din municipiul Chișinău în anul 2023

1. Evoluția numărului agenților economici din mun. Chișinău

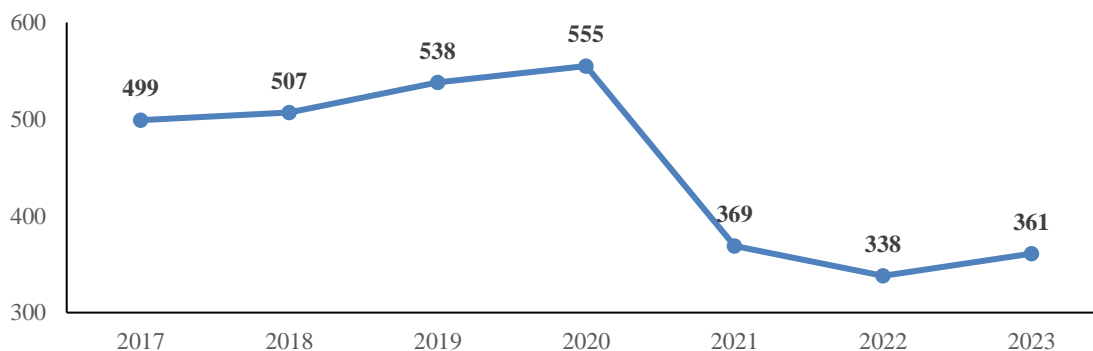
În anul 2023, numărul agenților economici care și-au desfășurat activitatea pe teritoriul mun. Chișinău a constituit **38 452** unități, dintre care: **38 091** - *întreprinderi mici și mijlocii* (în continuare - IMM), iar **361** – *întreprinderi mari*.

În *Fig.1* este prezentată evoluția numărului agenților economici care au activat pe teritoriul mun. Chișinău, în perioada 2017 - 2023.

Fig.1 Evoluția numărului agenților economici în mun. Chișinău, în anii 2017 – 2023

Astfel, constatăm că în anul 2023, numărul total al agenților economici care au activat în mun. Chișinău s-a majorat cu 455 unități sau cu 1,2%, iar numărul întreprinderilor din sectorul IMM a înregistrat o creștere cu 432 unități sau cu 1,1% comparativ cu anul 2022.

Fig.2 Evoluția numărului întreprinderilor mari în mun. Chișinău, în anii 2017 – 2023

Conform noilor criterii¹ din Legea întreprinderilor mici și mijlocii nr.179/2016, intrate în vigoare din 02.12.2022, datele cu referință la numărul întreprinderilor mari, începând cu anul 2021, au fost revizuite.

În anul 2023, în mun. Chișinău, se înregistrează o majorare a numărului întreprinderilor mari cu 6,8% sau cu 23 unități în comparație cu anul precedent.

¹ Conform Legii RM nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, criteriile de clasificare sunt următoarele:

a) **întreprinderi micro** – întreprindere care are cel mult 9 salariați, realizează o cifră anuală de afaceri de până la 18 milioane de lei sau deține active totale de până la 18 milioane de lei;

b) **întreprinderi mici** – întreprindere care are cel mult 49 de salariați, realizează o cifră anuală de afaceri anuală de până la 50 de milioane de lei sau deține active totale de până la 50 de milioane de lei;

c) **întreprinderi mijlocii** – întreprindere care are cel mult 249 de salariați, realizează o cifră anuală de afaceri de până la 100 de milioane de lei sau deține active totale de până la 100 de milioane de lei.

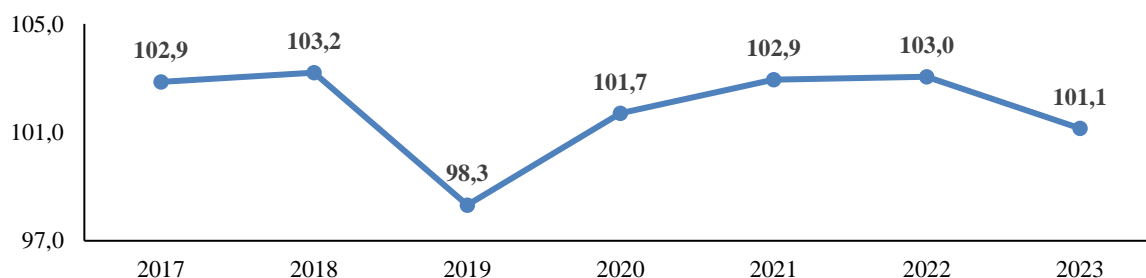
În *Tabelul nr.1* este prezentată informația cu privire la evoluția numărului agenților economici (conform clasificatorului din *Legea RM nr. 179 din 21.07.2016*) din mun. Chișinău, în anii 2022 - 2023.

Tabelul nr. 1. Clasificarea agenților economici din mun. Chișinău, în anii 2022 - 2023

Nr.	Întreprinderi	2022			2023			Devieri (+, -)	
		total	în % față de total	în % față de IMM	total	în % față de total	în % față de IMM	Unit.	%
1	TOTAL	37 997	100,00	-	38 452	100,00	-	455	1,2
<i>1.1.</i>	<i>IMM</i>	<i>37 659</i>	<i>99,1</i>	<i>100,00</i>	<i>38 091</i>	<i>99,1</i>	<i>100,00</i>	<i>432</i>	<i>1,1</i>
	a) Mijlocii	657	1,7	1,7	681	1,8	1,8	24	3,7
	b) Mici	3 367	8,9	9,0	3 477	9,0	9,1	110	3,3
	c) Micro	33 635	88,5	89,3	33 933	88,2	89,1	298	0,9
<i>1.2</i>	<i>Întreprinderi mari</i>	<i>338</i>	<i>0,9</i>	<i>-</i>	<i>361</i>	<i>0,9</i>	<i>-</i>	<i>23</i>	<i>6,8</i>

În anul 2023, ponderea IMM-urilor în totalul agenților economici din mun. Chișinău a constituit 99,1%, cifrând 38 091 unități, dintre care: *întreprinderi mijlocii* - 681 unități (1,8%), *întreprinderi mici* - 3 477 unități (9%) și *întreprinderi micro* – 33 933 (88,2%).

Comparativ cu anul 2022, numărul total de IMM-uri a crescut cu 455 unități (+1,2%). Toate categoriile de întreprinderi au înregistrat majorări: *micro* cu 298 unități (+0,9%), *mici* cu 110 unități (3,3%) și *mijlocii* cu 24 unități (+3,7%).

Fig. 3 Dinamica ritmului anual de creștere a IMM din mun. Chișinău, în anii 2017 – 2023 (în % față de anul precedent)

Analizând evoluția ritmului anual de creștere a numărului de IMM-uri, în ultimii 7 ani, se observă o majorare din anul 2016 până în anul 2018, de la 101,9% până la 103,2%, ulterior, în anul 2019 s-a înregistrat o evoluție negativă (-4,9 p.p.), iar începând cu anul 2020 până în 2022, indicatorul prezintă o creștere constantă. În anul 2023, ritmul de creștere a IMM-urilor a constituit 101,1%, în scădere cu 1,9 p.p. față de anul precedent.

2. Repartizarea și clasificarea numărului de agenți economici

Conform datelor statistice și *Clasificatorului unitatilor administrative - teritoriale* (CUATM), activitatea agenților economici pe sectoarele mun. Chișinău este distribuită astfel: în *sec. Rîșcani* – 7 961 unități; în *sec. Buiucani* – 6 184 unități; în *sec. Botanica* – 7 107 unități; în *sec. Ciocana* – 5 104 unități; în *sec. Centru* – 7 697 unități, iar restul agenților economici și-au desfășurat activitatea în localitățile din componența municipiului.

Din numărul total al întreprinderilor din mun. Chișinău, în anul de referință, cota de 91,1% o dețin întreprinderile *private* (35 037 unități). Întreprinderile cu *proprietate străină* constituie 5,6% (2 135 unități), întreprinderile *mixte* - 2,5% (988 unități), iar cele *publice* dețin o cotă de 0,8% din total (292 unități).

În anul 2023, în mun. Chișinău, agenții economici au activat în 19 genuri de activitate, identificate conform statisticii oficiale.

În contextul în care IMM-urile reprezintă circa 99,1% din numărul total al întreprinderilor din mun. Chișinău, prezentăm informația privind principalele genuri de activitate social-economică în care au activat un număr considerabil de IMM.

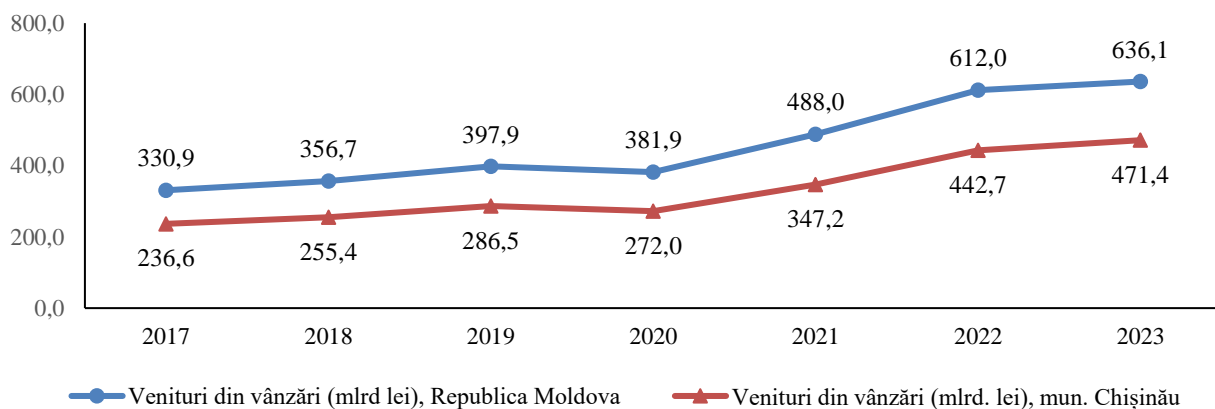
Tabelul nr. 2. Numărul și ponderea IMM pe principalele genuri de activitate, în anul 2023

	Genuri de activitate	Total	IMM, unități	Ponderea IMM în:	
				total întreprinderi pe genul de activitate, %	total IMM, %
	Total, unități	38 452	38 091	99,1	100
1.	Comerț cu ridicata și cu amănuntul	12 528	12 368	98,7	32,5
2.	Activități profesionale și științifice și tehnice	4 702	4 702	100	12,3
3.	Informații și comunicații	3 148	3 131	99,5	8,2
4.	Tranzacții imobiliare	3 059	3 054	99,8	8,0
5.	Industria prelucrătoare	2 813	2 751	97,8	7,2
6.	Construcții	2 510	2 491	99,2	6,5
7.	Transport și depozitare	2 029	2 013	99,2	5,3
8.	Activități de servicii administrative	1 573	1 564	99,4	4,1
9.	Activități de cazare și alimentație publică	1 338	1 333	99,6	3,5
10.	Alte activități de servicii	1 045	1 045	100	2,7

În anul 2023, partea preponderentă a IMM-urilor și-a desfășurat activitatea în domeniul „Comerț cu ridicata și cu amănuntul”, cifrând 12 368 întreprinderi sau 32,5% din totalul IMM. În categoria „Activități profesionale, științifice și tehnice” au activat 4 702 agenți economici (12,3%), iar în „Informații și comunicații” – 3 131 agenți economici (8,2%). În domeniul „Tranzacții imobiliare” și-au desfășurat activitatea 3 054 de întreprinderi (8%), iar în „Industria prelucrătoare” - 751 întreprinderi (7,2%).

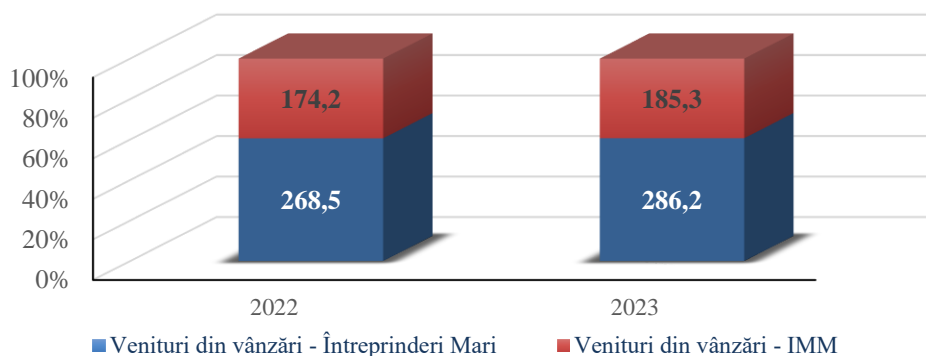
3. Venitul din vânzări al întreprinderilor din mun. Chișinău

Venitul din vânzări al agenților economici din mun. Chișinău, în anul 2023, a însumat 471,4 mlrd lei, fiind în creștere cu 6,5% în comparație cu anul 2022 (442,8 mlrd lei) și a constituit 74,1% din volumul total al veniturii din vânzări obținut de întreprinderile din Republica Moldova (636,1 mlrd lei).

Fig.5 Evoluția veniturilor din vânzări ale agenților economici din țară și din mun. Chișinău, în anii 2017 - 2023

Volumul venitului din vânzări ale întreprinderilor din mun. Chișinău, precum și din toată țară, în anii 2017 – 2023, a consemnat o evoluție pozitivă, excepție fiind anul 2020 marcat de criza pandemică.

Fig. 6 Analiza comparativă a veniturilor din vânzări obținute de întreprinderile mari și IMM, în anii 2022 - 2023

Menționăm că, 361 de *întreprinderi Mari*, în anul 2023, au generat venituri din vânzări în sumă de 286,2 mlrd lei ceea ce constituie 60,7 % din totalul veniturilor din vânzări pe mun. Chișinău, fiind în creștere cu 6,6% față de 2022, iar agenții economici din sectorul IMM din mun. Chișinău, au înregistrat venituri în sumă de 185,3 mlrd lei (39,3% din totalul veniturilor), în creștere cu 6,3% față de anul precedent.

Totodată, în structura venitului din vânzări pe genuri de activitate a agenților economici din mun. Chișinău, cea mai mare pondere și anume de 47,9% este deținută de domeniul „Comerț cu ridicata și cu amănuntul” înregistrând un venit din vânzări de circa 225,7 mlrd lei, cu o creștere nesemnificativă față de anul 2022.

„Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat” a surclasat „Industria prelucrătoare care în anul 2022 ocupa locul doi, înregistrând venituri din vânzări în valoare financiară de 50,4 mlrd lei, cu o pondere de 10,7 % în totalul veniturilor, fiind în creștere cu 23,4% comparativ cu anul 2022 (40,8 mlrd lei);

În continuare, fiind urmași de veniturile din vânzări generate de agenții economici antrenați în:

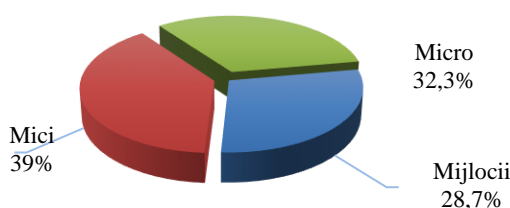
- „Industria prelucrătoare” – 43,2 mlrd lei, cu o pondere de 9,2 %, fiind în creștere cu 2,3% comparativ cu anul 2022 (42,2 mlrd lei);

- „Informații și comunicații”- 23,9 mlrd lei, cu o pondere de 5,1%, majorându-se cu 12,7% față de anul 2022 (21,2 mlrd lei).

- „Transport și depozitare” – 22,7 mlrd lei, cu o pondere de 4,8%, în creștere cu 2,3% față de anul precedent (22,2 mlrd lei);

- „Construcții” – 20,8 mlrd lei, cu o pondere de 4,4%, în creștere cu 8,9% în raport cu anul 2022.

În anul 2023, venitul din vânzări a sectorului IMM a fost alcătuit din: veniturile *întreprinderilor mici* - 72,3 mlrd lei (39%), a *întreprinderilor micro* – 59,9 mlrd lei (32,3%) și a celor *mijlocii* – 53,1 mlrd lei (28,7%).

Fig. 7 Structura venitului din vânzări a IMM-urilor, în anul 2023

În categoria întreprinderilor *mijlocii*, venitul din vânzări din domeniul „Comerț cu ridicata și cu amănuntul” a deținut o pondere de 50%, cifrând 26,6 mlrd lei, fiind urmată de „Industria prelucrătoare” cu 7,1 mlrd lei și „Informații și comunicații” cu venituri de 4,3 mlrd lei.

Veniturile din vânzări cu genul de activitate „Comerț cu ridicata și cu amănuntul” obținute de întreprinderile *mici* reprezintă 35,4 mlrd lei ceea ce constituie 48,9% din totalul veniturilor generate de întreprinderile nominalizate. „Industria prelucrătoare” a generat venituri de 7 mlrd lei, iar pe locul 3 se clasează întreprinderile din domeniul „Construcții” cu 6,4 mlrd lei.

În categoria întreprinderilor *micro*, cota preponderentă de 48,2% o dețin veniturile din „Comerț cu ridicata și cu amănuntul” cu o valoare financiară a venitului din vânzări de 28,9 mlrd lei, fiind urmate de domeniul „Construcții” - 3,9 mlrd lei, „Transport și depozitare” - 3,8 mlrd lei și „Informații și comunicații” - 3,7 mlrd lei.

4. Dinamica numărului mediu de personal din întreprinderile din mun. Chișinău

În perioada 2017-2023, evoluția numărului mediu de salariați din cadrul întreprinderilor din mun. Chișinău a prezentat tendințe diferite. Începând cu anul 2017, numărul mediu de salariați a crescut, cea mai mare creștere înregistrându-se în anul 2019, când numărul salariaților s-a majorat cu 4,1% față de anul 2017.

Anul 2020, pe fundalul pandemiei, a fost marcat de diminuarea numărului de salariați cu 5,2% (Fig. 7). Ulterior, din anul 2021 se conturează o ușoară creștere, ca efect al revigorării economiei post-pandemie.

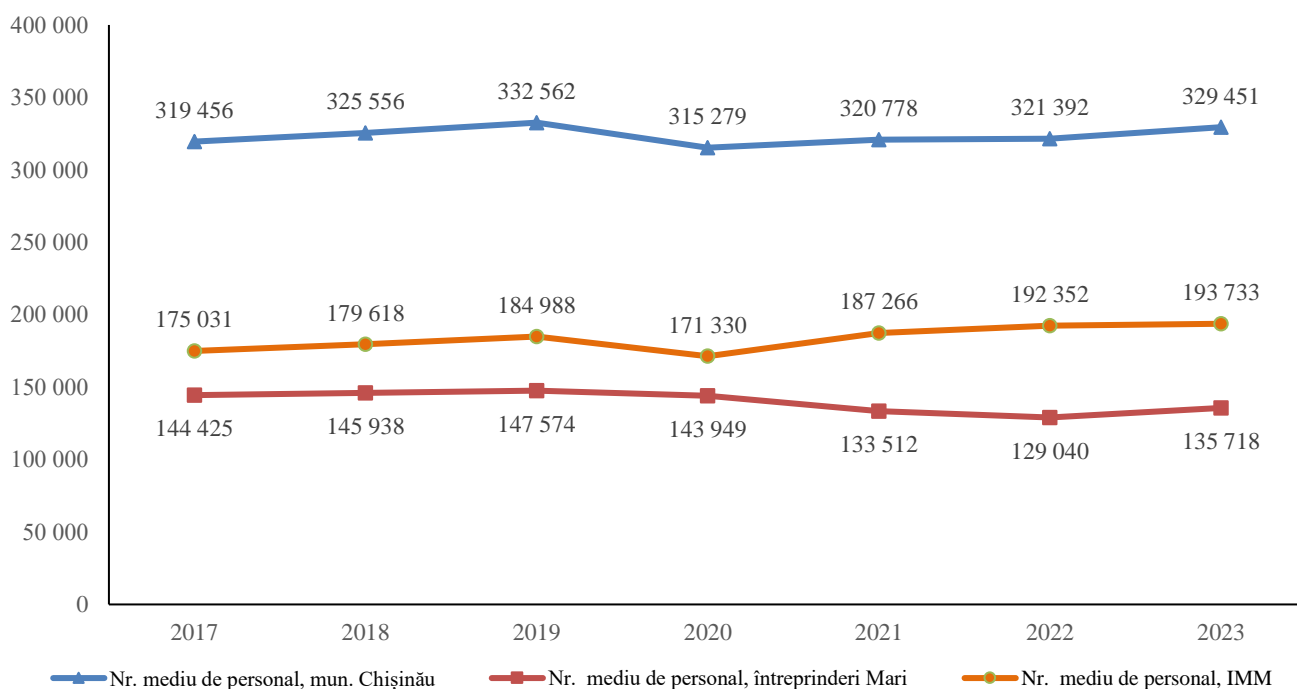

Fig. 8 Evoluția numărului mediu de salariați în mun. Chișinău, în anii 2017-2023

În anul 2023, în mun. Chișinău, au fost angajate 329 451 persoane, ceea ce constituie 61,1% din numărul total al salariaților din Republica Moldova (539 032 salariați), fiind în creștere cu 9 069 salariați sau cu 2,8% față de anul precedent.

În sectorul IMM din mun. Chișinău au activat 193 733 persoane (58,8% din numărul total de salariați), iar în *întreprinderile mari* -135 718 salariați (41,2% din numărul total).

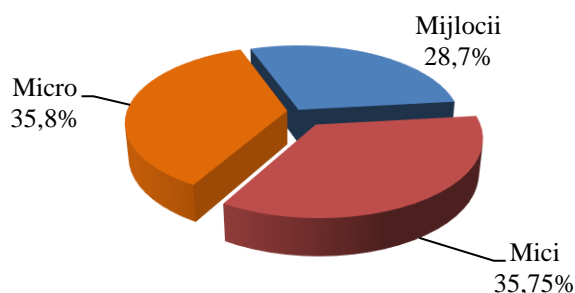
Tabelul nr. 3. Repartizarea numărului de salariați pe agenți economici în mun. Chișinău în anii 2022 - 2023

	2022			2023		
	Agenți economici	Salariați	Numărul mediu de salariați (pe entitate), pers.	Agenți economici	Salariați	Numărul mediu de salariați (pe entitate), pers.
TOTAL	37 997	320 382	8,4	38 452	329 451	8,6
1. MARI	338	128 084	378,9	361	135 718	376,0
2. IMM, inclusiv:	37 659	192 298	5,1	38 091	193 733	5,1
2.1. Mijlocii	657	55 360	84,3	681	55 674	81,8
2.2. Mici	3 367	67 503	20,0	3 477	68 734	19,8
2.3. Micro	33 635	69 435	2,1	33 933	69 325	2,0

Comparativ cu anul 2022, numărul angajaților în *întreprinderile mari* a crescut cu 5,9%, pe când numărul angajaților în sectorul IMM a înregistrat o creștere nesemnificativă de 0,7%.

Datele din *Tabelul nr.3* ne arată că, în anul 2023, într-o *întreprindere* din sectorul IMM au fost încadrați în medie 5 salariați, pe când într-o *întreprindere mare* – 376 salariați.

Analiza numărului de salariați din cadrul IMM pe clase de mărime ne arată că cel mai mare număr de salariați se înregistrează în cadrul *întreprinderilor micro* și constituie 69 325 unități, cu o pondere de 35,8%, fiind urmați de *întreprinderile mici* cu 68 734 unități (35,5%) și *mijlocii* cu un număr de salariați – 55 674 (28,7%).

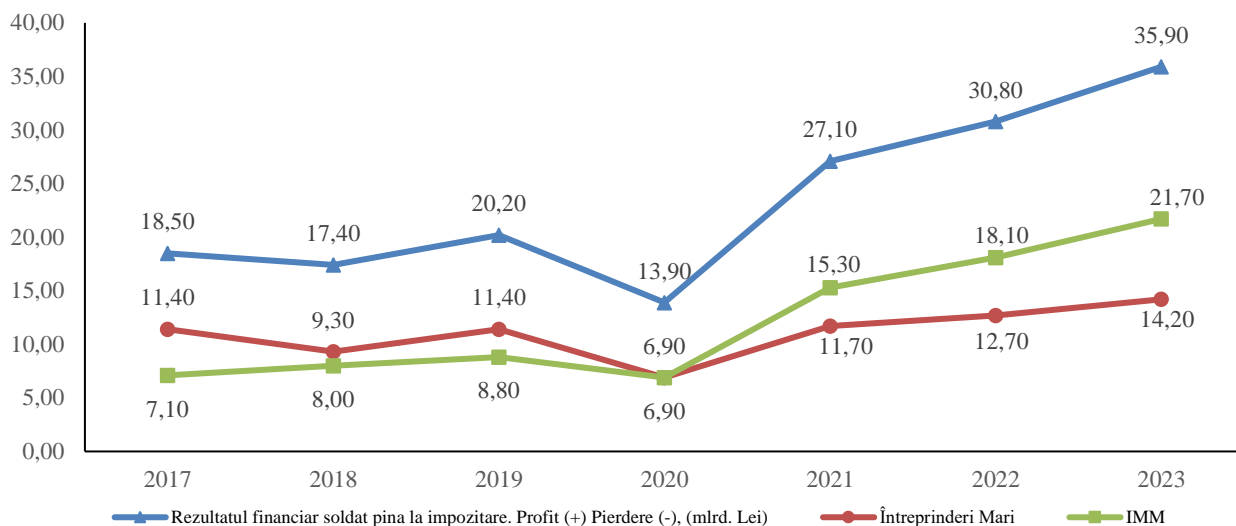
Fig. 9 Ponderea salariaților pe clase de mărimi, din componenta IMM din mun. Chișinău, în anul 2023

Printre cauzele principale care au determinat fluctuațiile de salariați în *întreprinderile* din mun. Chișinău putem enumera: *a)* deschiderea unor afaceri noi, *b)* schimbarea categoriei agentului economic (din *mari* în *mijlocii*, din *mijlocii* în *mici* etc.) drept urmare a rezultatelor financiare obținute în anii de referință, *c)* migrația internă (între *întreprinderi*) a personalului, precum și *d)* migrația forței de muncă peste hotarele țării.

5. Rezultatul financiar al agenților economici din mun. Chișinău

Performanța economico-financiară a unei *întreprinderi* se evaluează pe baza profitului, acesta fiind obiectivul de bază al oricărei entități economice.

În anul 2023, *rezultatul financiar până la impozitare* al agenților economici din mun. Chișinău a cifrat 35,9 mlrd lei, fiind în creștere cu 16,6% în comparație cu anul 2022 (30,8 mlrd lei). Totodată, ponderea lui a constituit 77,9% din *rezultatul financiar până la impozitare* obținut de *întreprinderile* din Republica Moldova (46,1 mlrd lei) în anul 2023.

Fig. 10 Evoluția rezultatului financiar pînă la impozitare al agenților economici din mun. Chișinău, în anii 2017-2023 (mlrd lei)

Numărul întreprinderilor care au înregistrat profit a constituit 20 703, fiind în creștere cu 1191 unități în comparație cu anul 2022 (+6,1%). Ponderea acestor întreprinderi în totalul întreprinderilor înregistrate în mun. Chișinău, s-a majorat de la 51,4% în anul 2022 până la 53,8% în anul 2023. Astfel, întreprinderile nominalizate au generat profituri în volum de circa 42,5 mlrd lei, în creștere cu 4,5 mlrd lei față de anul precedent (+11,8%).

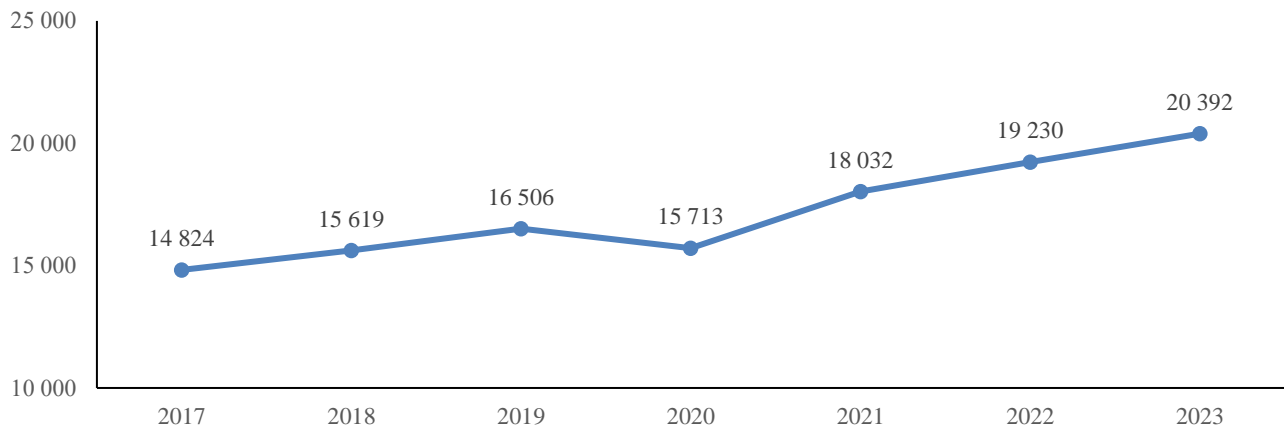
Tabelul nr. 4. Indicatorii privind rezultatele financiare ale agenților economici din mun. Chișinău, în perioada 2022 - 2023

Indicatori	2022	2023	Devieri (+,-)
1. Numărul total de întreprinderi	37 997	38 452	455
2. Numărul întreprinderilor care au primit profit	19 512	20 703	1 191
2.1. în % față de numărul total	51,4	53,8	2,4
2.2. Rezultatul financiar cumulativ (mlrd lei)	38,0	42,5	4,5
3. Numărul întreprinderilor care au suferit pierderi	13 318	13 262	-56,0
3.1. în % față de numărul total	35,0	34,5	-0,5
3.2. Rezultatul financiar cumulativ, (mlrd lei)	-7,2	-6,6	0,6
4. Numărul întreprinderilor, care nu au obținut venituri din vânzări	10 708	10 089	-619,0
4.1. în % față de numărul total	28,2	26,2	-2,0
5. Rezultatul financiar pînă la impozitare total: Profit (+), Pierdere (-) (mlrd lei)	30,8	35,9	5,1

În anul 2023, numărul agenților economici care au suferit pierderi a cifrat 13 262 unități, fiind în scădere cu 0,4% comparativ cu anul 2022, înregistrând un rezultat financiar cumulativ negativ de 6,6 mlrd lei.

În anul de referință, numărul agenților economici din mun. Chișinău care nu au obținut venituri din vânzări a cifrat 10 089, fiind în scădere cu 619 unități față de anul 2022. Ponderea întreprinderilor nominalizate a constituit 26,2% din totalul întreprinderilor din mun. Chișinău.

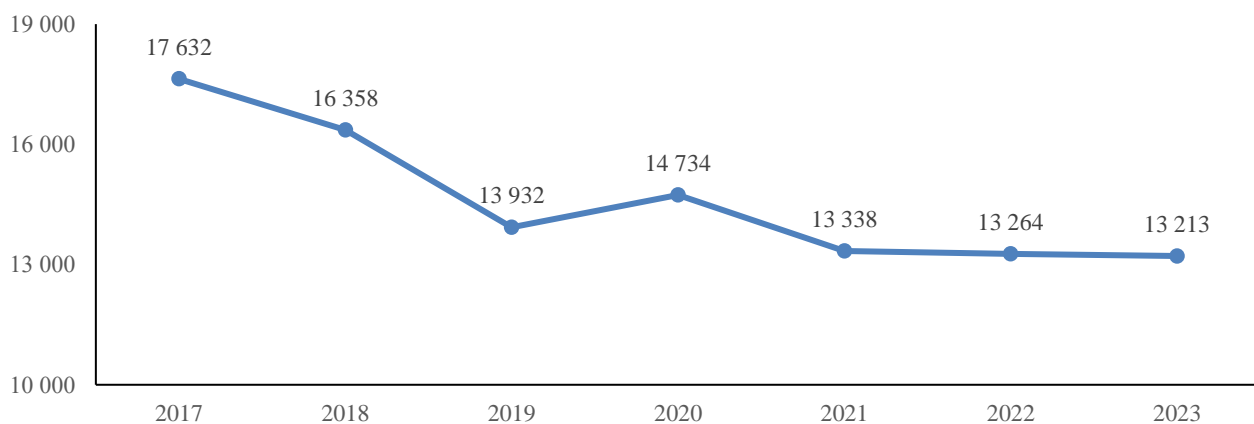
IMM-urile reprezintă 98,5% din numărul total de întreprinderi care au înregistrat profit în anul 2023 în mun. Chișinău și cifrează 20 392 de agenți economici.

Fig. 11 Evoluția numărului de IMM-uri care au înregistrat profit, în anii 2017 – 2023

Numărul de IMM-uri care au înregistrat profit, s-a majorat de la 14 824 unități în 2017 până la 16 506 unități sau cu 21,8% în anul 2019. Anul 2020 a fost marcat de diminuarea indicatorului respectiv cu 4,8%. Începând cu anul 2021, se constată o tendință de creștere a numărului de IMM-uri care au înregistrat profit. Astfel, în anul 2023 în raport cu anul precedent, numărul de IMM-uri care au înregistrat profit a înregistrat o majorare cu 1 162 unități sau cu 13%.

Din numărul total de IMM care au obținut profit în anul 2023, cele mai numeroase au fost întreprinderile *micro*, numărul cărora a fost de 17 050 unități, majorându-se față de anul 2022 cu 1 032 de unități sau cu 6,5%. Întreprinderilor *mici* care au obținut profit au cifrat 2 774 unități, în creștere cu 105 de unități sau cu 3,9%, iar *întreprinderile mijlocii* - 568 de unități, cu 25 unități sau cu 4,6% mai mult decât în anul precedent.

Fig. 12 Evoluția numărului de IMM-uri care au suportat pierderi, în anii 2017 – 2023

Pe parcursul anilor 2017-2023, evoluția numărului de IMM-uri care au suportat pierderi a avut o traiectorie descendentă, cu excepția anului 2020, când în rezultatul pandemiei, indicatorul respectiv a crescut cu 802 unități (+5,8%) față de anul precedent.

Un număr mai mic de IMM-uri care înregistrează pierderi indică faptul că mai multe companii devin sustenabile pe termen lung. Aceste afaceri reușesc să acopere costurile operaționale și să genereze profit, ceea ce este vital pentru creșterea economică a sectorului economic.

În *Tabelul nr.5* sunt prezentate informații succinte cu privire la numărul de IMM-uri din mun. Chișinău care au obținut profituri/pierderi activând în cele cinci genuri de activități, în care au fost înregistrate cele mai mari rezultate financiare în anul 2023.

Tabelul nr. 5 Profit/pierdere a IMM-urilor, pe 5 genuri de activitate, în anul 2023, mlrd lei

Indicatori	Total	Comert cu ridicata si cu amănuntul	Informatii si comunicatii	Industria prelucrătoare	Construcții	Transport și depozitare
1. Numărul de întreprinderi	38 091	12 368	3 131	2 751	2 491	2 013
2. Venituri din vânzări, mlrd lei	185,3	90,9	12,2	16,7	14,4	12,2
3. Rezultatul financiar până la impozitare, mlrd lei	21,7	7,2	1,8	1,5	1,8	1,5
4. Numărul de întreprinderi care au primit profit, unități	20 392	5 838	1 995	1 442	1 289	1 186
4.1 Rezultatul financiar al întreprinderilor cu profit, mlrd lei	25,7	8,4	2,0	2,0	2,4	1,7
5. Numărul de întreprinderi care au suferit pierderi, unit.	13 213	4 857	860	1 027	949	628
5.1 Rezultatul financiar al întreprinderilor care au suferit pierderi, mlrd lei	-4,0	-1,2	-0,3	-0,5	-0,6	-0,2

Astfel, cei 12 368 de agenți economici care au activat în anul 2023, în domeniul „Comerț cu ridicata și cu amănuntul”, au generat profit în valoare financiară de 7,2 mlrd lei ceea ce constituie 33,2% din rezultatul financiar până la impozitare al întreprinderilor din mun. Chișinău (21,7 mlrd lei). Totodată, doar 5 838 de agenți economici (47,2% din totalul agenților economici din domeniul nominalizat) au raportat în anul 2023, profit în cuantum de 8,4 mlrd lei. Numărul agenților economici din domeniul „Comerț cu ridicata și cu amănuntul” care au raportat pierderi în anul de referință a constituit 4857 unități, cumulând un volum al pierderilor de 1,2 mlrd lei.

În anul 2023, în domeniul „Informații și comunicații” au activat 3 131 de IMM-uri, fiind în creștere cu 11,7% față de anul precedent. Totodată, doar 1 995 unități au generat profit în sumă de 2 mlrd lei. Numărul agenților economici din „Informații și comunicații” care au raportat pierderi în anul de referință a constituit 860 unități, cumulând un volum al pierderilor de 0,3 mlrd lei.

În „Industria prelucrătoare” și-au desfășurat activitatea 2 751 agenți economici, în creștere cu 1,8% în raport cu anul 2022. Dintre aceștia, 1 442 agenți economici au înregistrat profit în valoare de 2 mlrd lei, iar 1442 întreprinderi au înregistrat pierderi de 0,5 mlrd lei.

În anul 2023, în domeniul „Construcții” au activat 2 491 agenți economici, cu o majorare nesemnificativă cu 4 unități în raport cu anul precedent. Din numărul acestor întreprinderi, 1 289 unități au înregistrat profit de 2,4 mlrd lei, iar 949 au înregistrat pierderi în sumă de 0,6 mlrd lei.

În perioada de raport, 2 013 de întreprinderi și-au desfășurat activitatea în domeniul „Transport și depozitare” în creștere cu 1,4% față de anul 2022. Dintre aceștia, 1 186 agenți economici au generat profit de 1,7 mlrd lei, iar 628 agenți economici au înregistrat pierdere în valoare de 0,2 mlrd lei.

6. Analiza eficienței activității agenților economici din mun. Chișinău

Obiectivele principale al managementului oricărei întreprinderi constituie asigurarea profitabilității întreprinderii și amplificarea performanțelor atinse anterior.

Tabelul nr. 6. Indicatorii eficienței activității agenților economici din mun. Chișinău, în anii 2022 - 2023

Agenți economici	Rentabilitatea vânzărilor, %			Rentabilitatea activelor, %			Rentabilitatea capitalului propriu, %		
	2022	2023	Deviere (+, -)	2022	2023	Deviere (+, -)	2022	2023	Deviere (+, -)
TOTAL	7,0	7,6	0,6	6,1	6,8	0,7	15,1	15,9	0,8
1. MARI	4,7	5,0	0,3	5,4	5,7	0,3	12,4	12,3	-0,1
2. IMM	10,4	11,7	1,3	6,6	7,7	1,1	17,8	19,7	1,9
2.1. Mijlocii	9,2	10,4	1,2	5,6	6,6	1,0	11,2	12,4	1,2
2.2. Mici	9,8	10,7	0,9	7,2	8,6	1,4	19,4	22,6	3,2
2.3. Micro	12,1	14,2	2,1	6,9	7,9	1,0	25,5	26,9	1,4

Rentabilitatea vânzărilor este indicatorul care ne arată care este venitul întreprinderii câștigat de la fiecare leu obținut din producția vândută. Din *Tabelul nr.6* putem constata că rentabilitatea vânzărilor la toate categoriile de întreprinderi a înregistrat majorări. Astfel, în anul 2023, *rentabilitatea vânzărilor* agenților economici din mun. Chișinău a constituit 7,6%, fiind în creștere cu 0,6 p.p. față de anul 2022, dintre care IMM-urile au înregistrat o creștere cu 1,3 p.p.. Din componența IMM-urilor, întreprinderile *micro* au prezentat cea mai mare majorare a rentabilității vânzărilor (+2,1 p.p.)

Rentabilitatea activelor indică profitabilitatea afacerii din toate resursele. Mai este numită și marjă de profit. Valoarea coeficientului depinde foarte mult de industria în care întreprinderea își desfășoară activitatea. Nivelul optim al acestei rate nu trebuie să fie mai mic de 10%.

În anul 2023, rentabilitatea activelor agenților economici din mun. Chișinău a constituit 6,8%, fiind în creștere cu 0,7 p.p. față de anul precedent. IMM-urile au înregistrat o creștere cu 1,1 p.p. a rentabilității activelor. Din componența IMM-urilor, cea mai mare creștere a rentabilității activelor au înregistrat-o întreprinderile *mici* (+1,4 p.p.).

Afacerile care au nevoie de active fixe costisitoare de regulă înregistrează un coeficient de rentabilitate a activelor nu prea mare, dacă însă acest coeficient este mic, o idee ar fi închirierea unui activ, decât menținerea unuia care nu își îndreptățește existența economică.

Rentabilitatea capitalului propriu reflectă capacitatea întreprinderii de a utiliza capitalul propriu. Rata rentabilității capitalului propriu se mai numește rata rentabilității capitalului investit. Nivelul optim al acestei rate nu trebuie să fie mai mic de 15%.

În anul 2023, rentabilitatea capitalului propriu a agenților economici din mun. Chișinău a constituit 15,9%, majorându-se cu 0,8 p.p. față de anul 2022. IMM-urile au prezentat o creștere cu 1,9 p.p. în raport cu anul precedent. Întreprinderile *mici* din componența IMM-urilor, au înregistrat cea mai mare creștere a rentabilității capitalului propriu (+3,2 p.p.).

Întreprinderile mari au rentabilitatea capitalului propriu mai mică decât IMM-urile, deoarece ele au nevoie de investiții tot mai mari, inclusiv din surse proprii (capital propriu), pentru a-și menține pozițiile pe piață, iar IMM-urile distribuie dividende (diminuează capitalul propriu) pentru a acoperi nevoile curente ale fondatorilor.

Generalizări:

- în anul 2023, numărul agenților economici din mun. Chișinău a crescut cu 455 unități sau cu 1,2% comparativ cu anul 2022, iar numărul întreprinderilor din sectorul IMM a prezentat o creștere cu 432 unități sau cu 1,1%. Toate categoriile de întreprinderi din componența IMM au înregistrat majorări: *micro* cu 298 unități (+0,9%), *mici* cu 110 unități (3,3%) și *mijlocii* cu 24 unități (+3,7%);

- ponderea IMM-urilor în totalul agenților economici din mun. Chișinău a constituit 99,1%, cifrând 38 091 unități, dintre care: *întreprinderi mijlocii* - 681 unități (1,8%), *întreprinderi mici* - 3 477 unități (9%) și *întreprinderi micro* - 33 933 (88,2%). Ponderea dominantă a întreprinderilor micro poate fi explicată prin faptul, că întreprinderile micro din mun. Chișinău întâmpină cele mai mari dificultăți în dezvoltarea activității sale, fără a fi capabile să atragă o susținere financiară stabilă și permanentă, care le-ar putea asigura o creștere durabilă pe viitor, spre categoria întreprinderilor mici sau mijlocii;

- în anul 2023, partea preponderentă a IMM-urilor și-a desfășurat activitatea în domeniul „Comerț cu ridicata și cu amănuntul”, cifrând 12 368 întreprinderi sau 32,5% din totalul IMM. În categoria „Activități profesionale, științifice și tehnice” au activat 4 702 agenți economici sau 12,3% din totalul IMM, iar în „Informații și comunicații” - 3 131 agenți economici sau 8,2% din totalul IMM. Domeniul „Tranzacții imobiliare” a înregistrat 3 054 de întreprinderi (8%), iar „Industria prelucrătoare” - 751 întreprinderi (7,2%);

- atractivitatea domeniului comerțului rezultă în flexibilitatea IMM-urilor din domeniu, majoritatea încadrându-se în clasa micro întreprinderilor cu activități de comerț, care îndeplinesc funcția de intermediari pe piață;

- venitul din vânzări al agenților economici din mun. Chișinău, în anul 2023, a însumat 471,4 mlrd lei, fiind în creștere cu 6,5% în comparație cu anul 2022 (442,8 mlrd lei) și a constituit 74,1% din volumul total al venitului din vânzări pe Republica Moldova (636,1 mlrd lei);

- în anul 2023, în municipiul Chișinău, au fost angajate 329 451 persoane, ceea ce constituie 61,1% din numărul total al salariaților din Republica Moldova (539 032 salariați), fiind în creștere cu 9 069 salariați sau cu 2,8% față de anul 2022;

- *rezultatul financiar până la impozitare* al agenților economici din mun. Chișinău a cifrat 35,9 mlrd lei, fiind în creștere cu 16,6% în comparație cu anul 2022 (30,8 mlrd lei). Totodată, ponderea lui a constituit 77,9% din *rezultatul financiar până la impozitare* pe Republica Moldova (46,1 mlrd lei) în anul 2022.